

Verslag workshop #7: Natuurlijk Kapitaalrekeningen voor de Noordzee – wat is het en wat kun je ermee?

Sessietrekkers: Rob van der Veeren (RWS), Xander Keijser (RWS), Patrick Bogaart (CBS) en Henk Merkus (ministerie I&W)

Het doel van deze workshop is drieledig: 1) Informeren van de deelnemers over wat natuurlijk kapitaalrekeningen zijn en wat je ermee kunt, en over het feit dat wij hier de komende jaren aan gaan werken; 2) Uitnodigen van de deelnemers om mee te denken over hoe dit instrument kan worden gebruikt voor beleid, en welke kennis hiervoor aanvullend nodig is, en waar deze kennis kan worden verzameld; 3) Mogelijk vervolg: Indien deelnemers interesse hebben kunnen zij deelnemen aan een klankbordgroep die de verdere uitwerking van dit project zal begeleiden.

Uit een korte poll blijkt dat iets meer dan de helft van de deelnemers (63%) zich rekent tot 'beleid' (vragers naar informatie), en iets minder dan de helft tot 'wetenschap' (aanbieders van kennis en informatie). Verder blijkt uit de tweede poll dat de meeste deelnemers aangeven dat ze nog niet veel weten van natuurlijk kapitaalrekeningen, maar er graag meer over willen weten.

Waarom is beleid geïnteresseerd in Natuurlijk Kapitaalrekeningen voor de Noordzee?

Rob van der Veeren geeft een presentatie waarin hij aangeeft dat we verder willen kijken dan het "bruto binnenlands product" (BBP) alleen, omdat het BBP een te beperkte maatstaf is, omdat het 'alles meet, behalve dat wat het leven de moeite waard maakt' (Kennedy, 1968).

Maart 2021 heeft de Statistische Commissie van de VN het systeem van milieu economische boekhouding (System of Environmental-Economic Accounting-Ecosystem Accounting, SEEA-EA) goedgekeurd. Dit kader stelt landen in staat om op een internationaal vergelijkbare wijze hun natuurlijk kapitaal te meten en inzicht te krijgen in de bijdragen van natuur aan onze welvaart en het belang van de bescherming ervan.

De afgelopen jaren is al druk hiermee geëxperimenteerd in verschillende landen, waarbij de nadruk veelal ligt op het terrestrische milieu. Maar inmiddels zijn er ook steeds meer landen bezig met het mariene milieu. Daarnaast heeft ook OSPAR, de organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer

van de Noordoost Atlantische Oceaan recent de ambitie uitgesproken om met natuurlijk kapitaalrekeningen aan de slag te gaan.

De Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie vereist dat we duurzaam omgaan met het mariene milieu. Maar wat is duurzaamheid en hoe operationaliseer je dat? Het gaat om een integrale afweging tussen economie en ecologie. Dat is waar natuurlijk kapitaalrekeningen kunnen helpen. Daarnaast kunnen natuurlijk kapitaalrekeningen ook worden gebruikt bij het uitwerken van de Sustainable Development Goals.

De methode is beschikbaar, maar welke analyses willen we kunnen doen? Voor welke beleidsvragen willen we dit kunnen gebruiken? Welke gegevens zijn beschikbaar en waar? Dit is een gezamenlijk zoekproces waar we de komende 2 jaar mee aan de slag gaan. De uitnodiging aan de deelnemers van de workshop: Denk mee!

SEEA Ecosystem Account for the Netherlands North Sea

Patrick Bogaart geeft een presentatie over het werk dat het CBS tot op heden heeft gedaan met betrekking tot natuurlijk kapitaalrekeningen voor de Noordzee en wat zij de komende 2 jaar zullen gaan doen.

Het SEEA ecosystem accounting raamwerk is een methode om systematisch de interactie tussen maatschappij en economie aan de ene kant en natuur en biodiversiteit aan de andere kant te beschrijven. De nadruk ligt hierbij op het gebruik dat de mens van de natuur maakt: de ecosysteemdiensten. Dit rekeningenstelsel bestaat uit een aantal expliciet gekoppelde componenten die elk een onderdeel beschrijven.

- De “*extent account*” beschrijft de omvang van afzonderlijke ecosysteemtypen binnen het Nederlands deel van het continentaal plat: oppervlak per ecosysteemtype en veranderingen daarin.
- De “*condition account*” beschrijft de kwaliteit van de ecosysteemtypen.
- Ecosysteemdiensten zijn de diensten geleverd door de natuur ten bate van de mens. Er zijn drie hoofdtypen:
 - Productiediensten, zoals visvangst;
 - Regulerende diensten, zoals koolstofvastlegging;
 - Culturele diensten, zoals zwemmen.
- Naast deze hoofdgroepen zijn er ook ondersteunde diensten die vooral van belang zijn voor het intern functioneren van ecosysteemdiensten, en dus niet *direct* worden gebruikt door de mens.
- De boekhouding van ecosysteemdiensten vindt plaats in twee tabellen en 2 grootheden (fysiek, zoals kg vis en aantallen zwemmers, en monetair, in euro). De twee tabellen zijn:
 - Aanbod van ecosysteemdiensten, door individuele ecosysteemtypen;
 - Gebruik van ecosysteemdiensten, door economische sectoren.

In een eerste verkennende studie is een opzet gemaakt van een aantal van deze accounts.

De komende 2 jaar zullen meerdere verbeteringen en uitbreidingen plaatsvinden:

- In de ecosysteemtypekaart komt meer aandacht voor biotische aspecten;
- Het condition raamwerk uitbreiden met milieudrukfactoren;
- Uitbreiding van het aantal ecosysteemdiensten;
- Monetaire waardering van ecosysteemdiensten;
- Opstellen biodiversiteitsrekening;
- Meer aandacht voor ruimtelijke patronen en onderlinge samenhang;
- Meer aandacht voor trends en tijdreeksen.

Tevens zal er specifieke aandacht worden gegeven aan vraagstukken zoals:

- Hoe om te gaan met de interactie tussen economisch gebruik en biodiversiteit.
- Hoe kunnen we het begrip "duurzaam gebruik" operationaliseren?

Discussie

Uit een korte poll en discussie over hoe men aankijkt tegen monetaarisering van biodiversiteit blijkt dat de deelnemers unaniem van mening zijn dat biodiversiteit niet per sé in geld moet worden gewaardeerd, maar ook op andere manieren in beeld kan worden gebracht.

Een belangrijke tip die werd gegeven is om de gebruikers van de Noordzee mee te nemen in de uitwerking van de natuurlijk kapitaalrekeningen.

Er was helaas te weinig tijd om uitgebreide discussies te kunnen voeren. Maar naar aanleiding van deze workshop hebben 3 mensen zich aangemeld voor de begeleidingsgroep, dus met hen zullen we op een ander moment zeker nog verder praten.

Relevante links

- <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatschappij/natuur-en-milieu/natuurlijk-kapitaal>
- <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2019/51/natuurlijk-kapitaalrekeningen-nederlandse-noordzee-2019>
- <https://seea.un.org/ecosystem-accounting>
- <https://www.oceanaccounts.org/>
- <https://maiaportal.eu/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ykzFmT4rhmM>